

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

Part-I A/2017
Examination:- M.A./M.Sc.

Roll No.

Subject: Persian
PAPER: I (Dastoor-e- Zaban-e- Farsi Wa Tarjama)

TIME ALLOWED: 3 hrs.
MAX. MARKS: 100

نوٹ: اس پرچے کے دو حصے ہیں۔ پہلے حصے کے تیوں سوالات لازمی ہیں۔ دوسرے حصے کا سوال نمبر ۴ لازمی ہے۔ جبکہ باقی تین سوالات میں سے کسی دو کے جواب درکار ہیں۔

(حصہ اول)

سوال نمبر ۱: از پرسش های زیر فقط ده تارا انتخاب نمائید و به زبان فارسی به اختصار جواب بدهید: (۲۰)

(الف)	مصدر چیست؟	(ب)	روزهای هفته به فارسی بنویسید.
(ج)	متضاد چیست؟	(د)	افسام کلمه چند است؟
(ه)	دستور چیست؟	(و)	اسم معرفه چیست؟
(ز)	اسم عام چیست؟	(ح)	صفت فاعلی چیست؟
(ط)	اسم چیست؟	(ی)	اسم معنی چیست؟
(ک)	مصدر چند نوع است؟	(ل)	ضمیر چیست؟
(م)	صفت نسبی چیست؟		

سوال نمبر ۲: درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا فارسی میں ترجمہ لکھیں؟ (۲۰)

- (الف) مجھے فارسی زبان بہت پسند ہے۔ فارسی بیٹھی زبان ہے۔ فارسی شاعری بڑی دلکش ہے۔ علامہ اقبال اور غالب جیسے مشہور شعرا نے اس زبان میں شعر کہے ہیں۔ اس زبان میں علم و اخلاق کی اچھی باتیں ہیں۔ میرادل چاہتا ہے کہ فارسی بول چال سیکھوں۔
- (ب) کل موسم بہت خوشگوار تھا۔ ساری رات بارش ہوتی رہی لیکن صبح کے وقت بارش ٹک گئی۔ بادل چھائے ہوئے تھے۔ ہوا چل رہی تھی۔ ہم ناشتہ کر کے یونیورسٹی جانے کے لیے نکلے۔ جب ہم یونیورسٹی پہنچے تو بارش دوبارہ شروع ہو گئی۔ ہم بہت لطف اندوز ہوئے۔

سوال نمبر ۳: نیچے دیے گئے اقتباسات میں سے کسی ایک کا فارسی میں ترجمہ کیجیے؟ (۲۰)

- (الف) ایک دفعہ کا ذکر ہے کہ ایک کوا بہت پیاسا تھا۔ وہ پانی کی تلاش میں ادھر ادھر گھوم رہا تھا۔ اس نے ایک باغ میں ایک گھڑا دیکھا۔ اس میں تھوڑا سا پانی تھا۔ کوا نے بہت کوشش کی لیکن پانی نہ پی سکا۔ اس نے ایک ترکیب سوچی اور گھڑے میں چھوٹے چھوٹے پتھر ڈالے اور پانی اوپر آ گیا۔ اس نے پانی پیا اور اڑ گیا۔

- (ب) خواجہ فرید الدین عطار چشتی ساتویں صدی ہجری کے مشہور ایرانی شاعر اور صوفی بزرگ ہوئے ہیں۔ شروع میں اپنے باپ سے وراثت میں ملنے والا عطر فروشی کا پیشہ جاری رکھا۔ بعد میں صوفیا اور عارفوں کے راستے پر چل پڑے۔ ۶۲۷ھ میں اپنی جائے پیدائش نیشاپور میں وفات پائی۔

(حصہ دوم)

- سوال نمبر ۴: ماضی بعید اور فعل حال کی تعریف کریں اور ہر ایک کے بنانے کا طریقہ لکھیں نیز "آمدان" مصدر سے گردان بنائیں اور اردو معانی لکھیں۔ (۲۰)
- سوال نمبر ۵: فعل مستقبل کی تعریف کریں، بنانے کا طریقہ بتائیں اور "نوشتن" مصدر سے گردان بنائیں۔ (۱۰)
- سوال نمبر ۶: شہرہ جملہ کی تعریف کریں نیز اس کی دو مثالوں سے وضاحت کریں۔ (۱۰)
- سوال نمبر ۷: ضمیر کی تعریف کریں اور دو مثالوں سے وضاحت کریں۔ (۱۰)

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

Part-I A/2017
Examination:- M.A./M.Sc.

Roll No.

Subject: Persian
PAPER: II (Nasar-e- Classic-e- Farsi)

TIME ALLOWED: 3 hrs.
MAX. MARKS: 100

نوٹ: تمام سوالات کے نمبر برابر ہیں
سوال ۱: کسی ایک اقتباس کا سلیس اردو ترجمہ کریں؟

الف: باید کہ مردم سخنگوی و سخندان باشد. اما تو ای پسر سخنگوی باش و دروغگوی مباش. خوشتن را به راستگوی معروف کن تا اگر وقت ضرورت دروغگوی از تو بپذیرند و هر چه گویی راست گوی و لیکن راست به دروغ مانند مگوی که دروغ به راست همانا به از راست به دروغ همانا، که آن دروغ مقبول بود و آن راست نامقبول. پس از راست گفتن نامقبول بپرهیز.
ب: مردکی را چشم درد خاست. پیش بیطاری رفت که دوا کن. بیطاری از آنچه در چشم چارپایان می کرد، در دیده او کشید و کور شد. حکومت به داور بردند، گفت هیچ تاوان نیست اگر این خرنودی پیش بیطار نرفتی. مقصود از این سخن آن است تا بدانی که هر آن که ناآموزده را کار بزرگ فرماید، با آن که ندامت برد، به نزدیک خردامندان بخت رای منسوب گردد.

سوال ۲: کسی ایک اقتباس کا سلیس اردو ترجمہ کریں؟

الف: هر چه بگویی نا اندیشیده مگوی و همیشه اندیشه را مقدم گفتار دان تا بر گفته خود پیشمان نشوی که بیش اندیشی دوم کفایت است و از شنیدن هیچ سخن ملول مباش اگر بکارت آید و گرنه بشنو تا در سخن بر تو بسته نبود و فائده سخن فوت نگردد و سرد سخن مباش که سخن سرد تخمی است که از دشمنی روید و اگر دانا باشی خود را نادان شمر تا در آموختن بر تو گشاده گردد.

ب: نخست به در سرای عمری رسیدند. در بزندن به چند دفعه تا آواز می آمد که: کیست؟ جواب دادند که در بگشاید، کسی است که می خواهد که زاهد را پوشیده ببیند. کنیزکی کم بها بیامد و در بگشاد. هارون و فضل و دلیل معتمد هر سه در رفتند، یافتند عمری را در خانه به نماز ایستاده و بوریایی خلق افکنده و چراغدانی بر کون سبویی نهاده. هارون و فضل بنشستند مدتی تا مرد از نماز فارغ شد.

سوال ۳: درج ذیل کتابوں میں سے کسی ایک پر فارسی میں نوٹ لکھیں؟

۱ - قابوس نامہ
۲ - سفر نامہ ناصر خسرو

سوال ۴: درج ذیل کتابوں میں سے کسی ایک پر اردو میں نوٹ لکھیں؟

۱ - تاریخ بیہقی
۲ - چہار مقالہ

سوال ۵: درج ذیل سوالات میں سے کسی دس کے جوابات تحریر کریں؟

- ۱- تاریخ بیہقی نوشتہ کیست؟
- ۲- تاریخ بیہقی در چه سال نوشته شد؟
- ۳- چہار مقالہ را چرا چہار مقالہ می نامند؟
- ۴- باب هشتم گلستان سعدی چه نام دارد؟
- ۵- اسم کامل سعدی چیست؟
- ۶- ابوالفضل بیہقی شاعر بود یا مورخ؟
- ۷- گلستان سعدی کتاب نثری است یا شعری؟
- ۸- سال درگذشت سعدی چیست؟
- ۹- تالیف نظامی عروضی سمرقندی چیست؟
- ۱۰- قابوس نامہ کہ تالیف کرد؟
- ۱۱- اسم دیگر قابوس نامہ چیست؟
- ۱۲- اسم دیگر مجمع التوادر چیست؟
- ۱۳- سبب تالیف قابوس نامہ چیست؟
- ۱۴- اولین سفر نامہ منشور نوشتہ کیست؟
- ۱۵- سفر نامہ ناصر خسرو در کدام سال نوشته شد؟

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

Part-I A/2017
Examination:- M.A./M.Sc.

Roll No.

Subject: Persian
PAPER: III (Shair-e- Classic-e-Farsi)

TIME ALLOWED: 3 hrs.
MAX. MARKS: 100

س۔ ۱۔ صرف دس سوالوں کے مختصر فارسی جواب لکھیں۔ (۲۰)

- ۱۔ تذکرۃ الاولیاء اثر کیست؟
- ۲۔ معنی رباعی چیست؟
- ۳۔ نام یکی از آثار سعدی شیرازی بنویسید۔
- ۴۔ حافظ بہ کدام دورہ تعلق دارد؟
- ۵۔ سبک شعر حافظ چیست؟
- ۶۔ دو ویژگی شعر سعدی بنویسید۔
- ۷۔ سبک شعر مسعود سعد سلمان چیست؟
- ۸۔ بیتی از حافظ یاسعدی بنویسید۔
- ۹۔ حافظ چرا این تخلص اختیار کرد؟
- ۱۰۔ بیتی از صائب یابیدل بنویسید۔
- ۱۱۔ معروف ترین اثر مولوی چہ اسم دارد؟
- ۱۲۔ اسم عطار چیست؟
- ۱۳۔ زادگاہ سردکاشانی کجاست؟
- ۱۴۔ گلستان اثر کیست؟
- ۱۵۔ صائب در کجا دفون است؟

س۔ ۲۔ کسی ایک جزو کا اردو ترجمہ اور تشریح کریں۔ (۱۳)

- (۱) بیا کہ قصرائل سخت بنیاد است
غلام ہمت آنم کہ زیر چرخ کبود
چہ گویمت کہ بہ میخانہ دوش مست و خراب
بیار بادہ کہ بنیاد عمر برباد است
زہر چہ رنگ تعلق پذیرد آزاد است
سروش عالم نیم چہ مژدہ ہاداد است
چون شررا این جلوہ یکبارست و بس
شش جہت یک بیشتر زارست و بس
عالم مست اینجا شب تارست و بس

س۔ ۳۔ کسی ایک جزو کا اردو ترجمہ اور تشریح کریں۔ (۱۳)

- (۱) بشنو ازانی چون حکایت می کند
کز نیستان تا مرا بریدہ اند
سینہ خواہم شرحہ شرحہ از فراق
تا بگویم شرح درد اشتیاق
(ب) کار پاکان را قیاس از خود مگیر
جملہ عالم زین سبب گمراہ شد
ہمسری با انبیا برداشتند
از جدای حاشاکایت می کند
از نفیرم مردوزن نالیدہ اند
گر چہ ماند در عشق شیر، شیر
کم کسی ز ابدال حق آگاہ شد
اولیارا بچو خود بنداشتند

س۔ ۴۔ کسی ایک جزو کا اردو ترجمہ اور تشریح کریں۔ (۱۳)

- (۱) موآن رندم کہ تا لم بی قلندر
چو روز آ یو بگردم گرد گیتی
(ب) نیکی و بدی کہ در خدا بشر است
باجرہ کن حوالہ کاندرہ عقل
نہ خون دیرم نہ نمون دیرم نہ لنگر
چو شوگر دہہ بخشتی دانم سر
شادی و غمی کہ در قضا قدر است
چرخ از تو ہزار بار بیچارہ تر است

س۔ ۵۔ درج ذیل میں سے دو پر اردو اور دو پر فارسی میں نوٹ لکھیں۔ (۲۰ = ۱۰ + ۱۰ + ۱۰ + ۱۰)

- (۱)۔ سعدی شیرازی (۲)۔ صائب تبریزی (۳)۔ حافظ شیرازی (۴)۔ مسعود سعد سلمان
- (۵)۔ طاہر عریاں (۶)۔ بیدل دہلوی (۷)۔ عمر خیام (۸)۔ فرید الدین عطار

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

Part-I A/2017
Examination:- M.A./M.Sc.

Roll No.

Subject: Persian
PAPER: IV (Adabiyat-e-Maasir-e-Farsi)

TIME ALLOWED: 3 hrs.
MAX. MARKS: 100

نوٹ: پرچہ 40 فیصد فارسی میں حل کرنا لازمی ہے۔

سوال نمبر 1: مندرجہ ذیل سوالات میں سے 10 سوالات کے مختصر جوابات فارسی میں لکھیں (20)

- 1- یکی بود و یکی نبود اثر کیست؟
- 2- در رزم زندگی، نوشتہ کیست؟
- 3- ہشت کتاب اثر چہ کسی است؟
- 4- نیما غیر از فارسی بہ چہ زبان شعر سرود؟
- 5- از یک رمان ہدایت اسم ببرید؟
- 6- در شعر جدید فارسی قافیہ چہ اہمیتی دارد؟
- 7- موضوع اساسی داستان ہا صادق ہدایت چیست؟
- 8- تخلص احمد شاملو چیست؟
- 9- تفاوت شعر کلاسیک و شعر جدید چیست؟
- 10- استاد خلیل اللہ خلیلی اہل کجا بود؟
- 11- نویسنده داش آکل کیست؟
- 12- از یک شاعر جدید تاجیکستان اسم ببرید؟
- 13- از سہ کتاب غلام حسین یوسفی اسم ببرید؟

سوال نمبر 2: کسی ایک پیرا کا اردو زبان میں ترجمہ کریں: (20)

(الف) هیچ کس نفہمید چہ طور شد. خود او ہم ملتفت نشد. فقط وقتی کہ سہ تار او با کاسہ چوبی اش بزمین خورد و بایک صدای کوگاہ و ظنین دار شکست وسہ پارہ شد و سیم ہایش در ہم پیچیدہ ولونہ شد، بہ کناری پرید و او مات و متحیر در کناری ایستاد و بہ جمعیت نگرہست و پسرک عطر فروش کہ حتم داشت وظیفہ دینی خود را خوب انجام دادہ است، آسودہ خاطر شد. از تہ دل شگری کرد۔

(ب) دیگر جنای داش آکل پیش کسی رنگ نہداشت و برایش تر ہم خرد نمیکردند. ہر جا کہ وارد میشد در گوشی باہم پیچ میگردند و او را دست میانداختند. داش آکل از گوشہ و کنار این حرفہا را میشنید ولی بر وی خودش نمیآورد و اہمیتی ہم نمیداد، چون عشق مرجان بطوری در رگ و پی اوریشہ دوانیدہ بود کہ فکروذ کری جزاونداشت۔

سوال نمبر 3- کسی ایک جزو کا اردو ترجمہ، تشریح اور شاعر کا نام لکھیں: (20)

(الف) خواہم آمد، گل یاسی بہ گدا خواہم داد

زن زیبای جذامی، گوشواری دیگر خواہم بخشید

کور را خواہم گفت: چہ تماشا دارد باغ

دورہ گردی خواہم شد، کرچہ ہا را خواہم گشت،

جار خواہم زد:

(ب) نعرہ او در دل ما کارکرد

خفتگان شوق را بیدار کرد

برمزارش بود لوحی تابدار

یادگار سرزمین کوهسار

دردل آن سنگ از افکار وی

باز خواندم بہترین اشعار وی

سوال نمبر 4- احمد شاملو کے فکر فن پر مفصل نوٹ تحریر کریں (20)

یا

سہراب سپہری کے کلام کی خصوصیات بیان کریں

سوال نمبر 5- صدر الدین عینی کی افسانہ نگاری کا جائزہ لیں (20)

یا

جلال آل احمد کی افسانہ نگاری پر مفصل نوٹ لکھیں

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

Part-I A/2017
Examination:- M.A./M.Sc.

Roll No.

Subject: Persian
PAPER: V (Naqad-e- Adabi-e- Farsi)

TIME ALLOWED: 3 hrs.
MAX. MARKS: 100

نوٹ: کل پانچ سوالات کے جوابات دیں۔ پہلا سوال لازمی ہے۔ چالیس فیصد پرچہ فارسی میں حل کرنا ضروری ہے۔ تمام سوالات کے نمبر برابر ہیں۔

(۲۰)

سوال نمبر ۱: از پرسش های زیر فقط ده را پاسخ بدهید:

- (۱) ادب چیست؟
- (ب) درباره شعر چه می دانید؟
- (ج) نثر چند نوع دارد؟
- (د) اصناف شعر فارسی بنویسید؟
- (ه) علوم بلاغت چند نوع است؟
- (ز) چهار پارہ چیست؟
- (ز) موسیقی داخلی شعر چند عنصر دارد؟
- (ح) حسامیزی چیست؟
- (ط) قصیدہ چند قسمت دارد؟
- (ی) قافیہ را توضیح دهید؟
- (ث) سراج الدین علی خان آرزو کی و کجا متولد شد؟
- (ل) "تاریخ ادبیات در ایران" تألیف کیست؟

(۲۰)

سوال نمبر ۲: ادب سے کیا مراد ہے، اس کی اہمیت و افادیت پر روشنی ڈالیں۔

(۲۰)

سوال نمبر ۳: تنقید کا لغوی اور اصطلاحی مفہوم بیان کیجیے، نیز اس کی اہمیت و افادیت پر نوٹ لکھیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۴: ہیئت کے اعتبار سے نثر کی اقسام کا تعارف کروائیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۵: صورت خیال پر تفصیلی نوٹ تحریر کیجیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۶: موسیقی شعر سے کیا مراد ہے؟ نیز اس کی اقسام کی وضاحت کیجیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۷: فارسی ادب پر تنقید میں شبلی نعمانی کا مقام متعین کیجیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۸: سراج الدین علی خان آرزو کے احوال و آثار پر جامع نوٹ تحریر کیجیے۔

(۲۰)

سوال نمبر ۹: فارسی تنقید میں شفیع کدکنی کی خدمات پر بحث کیجیے۔